

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΖΩΗ

ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ 'Η 'Αγριόπαπια του Ίψεν. — ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ.

Τὸ θαυμάσιον ἔργον τοῦ Ίψεν, τὸ ὁποῖον τόσον διαφορετικὰ καὶ τόσον ἀνίσως ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν θεατῶν, τὸ ὁποῖον διέστειλεν ἀφ' ἑνὸς εἰς χασμήματα ἀνίας τὰς νοικοκυραϊκὰς σιαγόνας καὶ ἐξήγειρεν ἠγανακτημένην ἀνυπομονησίαν εἰς τὰ πνεύματα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἐχώρει ἡ εὐρύτης του, ἡ συνεκλόνησε, ἀφ' ἑτέρου, βαθυτάτα τοὺς ἐκλεκτοὺς ὅσοι ἐνόησαν τὴν ποιήσιν του καὶ τὴν φιλοσοφίαν του, εἶνε ἀληθῶς αἰνιγματῶδες.

Οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ἡ 'Αγριόπαπια εἶνε περισσότερο ἀνάντης εἰς τὴν κοινὴν ἀντίληψιν, παρ' ὅσον οἱ Βρυκόλακες ἢ τὸ Κουκλόσπιτο εἶνε δύο: ἡ ἰδιαιτέρα θέσις, ἡ παράτονος καὶ ἀνατρεπτικὴ τὴν ὁποίαν κατέχει πρὸς τὰς ἰδέας τοῦ ὅλου ἔργου τοῦ μεγάλου Νορβηγοῦ, καὶ τὸ ἀσταθὲς καὶ συγκεχυμένον, καὶ διὰ τοῦτο σκοτεινόν, τοῦ συμβόλου της.

Ὡς γνωστόν, ἡ κοινωνικὴ φιλοσοφία τοῦ ποιητοῦ τοῦ Βρανδ ἔχει χαρακτῆρα κατ' ἐξοχὴν ἀρνητικόν· ἀνηλεῶς κρημνίζει ἢ στιβαρὰ καὶ ἐξηγρωμένη χεὶρ τὸ σαθρὸν οἰκοδόμημα· ἀλλ' ὁ Κρημιστής, παραμερίζων τὰ συντρίμματα, κτίζει κάποτε καὶ θεμέλια, γρανιτώδους στερεότητος ὡς φρονεῖ, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀνεγείρει ἀπαστρέπτρον ἀπ' ἀλήθειαν. ὀλάνοικτον εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὴν χαρὰν, τὸ νέον οἰκοδόμημα. Ἡ διαβολικὴ του εἰρωνεία κάμνει νὰ τρίζουν οἱ σάπιοι στῦλοι τοῦ παρελθόντος, ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἐρροκάνισεν ἡ ὑποκρισία καὶ ὁ φαρισαϊσμός· θρησκευτικὸς, πολιτικὸς, κοινωνικὸς. Βιαίως ἀποσπᾷ ὁ Τολμηρὸς τὰ προσώπεια ἀπὸ τὰς ἐρροτιδωμένας προλήψεις καὶ ἐξαπλώνει τραυματισμένα τὰ ψεύδη ἅτινα κατὰ γῆς, φαίνονται, ὅπως οἱ γίγαντες ὅταν ἐξαπλόνωνται, ἀκόμη μεγαλείτερα.

'Αλλὰ πέραν τῆς ἀτμοσφαιρας τοῦ μίσους κατὰ τοῦ ἐνεστώτος, ἐκεῖ πέραν πρὸς τὴν ἀνατολὴν τῶν γενεῶν, ροδίζει ἡ αὐγὴ ἐνὸς ὄνειρου· τὸ Ἰδεῶδες αὐτὸ τοῦ Ίψεν εἶνε ἡ μέλλουσα κοινωνία, εἶνε τὸ δικαίωμα τῆς ἀτομικῆς συνειδήσεως

κατὰ τῶν γραπτῶν νόμων· εἶνε ἡ ἐξάγνισις διὰ τοῦ πόνου· εἶνε ἡ εὐρεῖα, ἡ μεγάλη συγγνώμη τοῦ παραπτώματος, ἡ ἀγαθότης, ἡ γεμάτη ἀγάπην, ἡ ἀπομάσσουσα πᾶσαν κηλίδα· εἶνε ἡ πλήρης ἔνωσις τῶν ψυχῶν ἐν τῷ γάμῳ, ἡ θεμελίωσις τῆς οἰκογενείας ἐπὶ τῆς εὐλικρινείας, ἡ διάνοξις τοῦ βάθους τῆς καρδίας τῶν δύο ὄντων τοῦ ἐνὸς πρὸς τὸ ἄλλο, ἡ ἀποκάλυψις ὅλου τοῦ παρελθόντος. «Ὁ προσρισμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶνε νὰ εἶνε εὐλικρινής», λέγει εἰς τὸν 'Εχθρὸν τοῦ λαοῦ. «Ἡ ἀγάπη ἐγκλείει ὑπεράνθρωπον δύναμιν, ἥτις ὑψώνει ὑπεράνω τοῦ βορβόρου τῆς καθημερινῆς ζωῆς» λέγει εἰς τὴν Κωμωδίαν τοῦ ἔρωτος. «Εἶνε ἀνάγκη νὰ στηρίζεται εἰς ἓνα ὄργανον ἢ εὐτυχία διὰ νὰ μὴ συντριβῇ;» λέγει εἰς τὸ Ρόσμερσχολμ.

'Αλλ' εἰς τὴν 'Αγριόπαπιαν ἡ ὑπερήφανος ἐκείνη πεποιθήσις του περὶ τῆς ἀληθείας κλονίζεται· ὁ φιλόσοφος, ὡς νὰ μετεπέσθῃ ἔξαφνα, διατάζει περὶ τῆς γενικῆς χρησιμότητος τῆς εὐλικρινείας· σχίζει τὸ ἀερόστατον μὲ τὸ ὁποῖον ἀνῆλθεν εἰς ἀτμοσφαῖραν καθαρωτέραν· σαρκάζει τὸ ἴδιόν του ὄνειρον· Ἄν ἀφαιρέσης τὸ ψεῦδος ἀπὸ ἓνα συνήθη ἀνθρώπου, τοῦ ἀφαιρεῖς συγχρόνως τὴν εὐτυχίαν» λέγει ἐν πρόσωπον τῆς 'Αγριόπαπιας πρὸς ἄλλο, ὁ ἰατρὸς Ρέλλιγ εἰς τὸν Γρηγόρη Βέρλε.

Καὶ βλέπομεν ὅτι ἡ πλάνη, ἡ ἄγνοια τῆς ἀληθείας κάμνει τοὺς ἀνθρώπους νὰ ζοῦν εὐτυχεῖς· ἐρείπια δὲ σκορπίζει τριγύρω καὶ πτώματα μὲ σφικτοκρατημένον τὸ ὄπλον ὄχι τὸ ψεῦδος, ἀλλ' ἡ ἀλήθεια, τὸ Ἰδανικόν...

Εἶπα ὅτι τὸ δράμα γίνεται σκοτεινόν καὶ διὰ τὸ ἀσταθὲς καὶ συγκεχυμένον τοῦ συμβόλου του.

Ἡ ἀγριόπαπια, ἥτις δίδει τὸ ὄνομα εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ίψεν εἶνε πτηνόν, τὸ ὁποῖον ζῆ εἰς φανταστικὴν σοφίαν, μεταξὺ περιστερῶν καὶ κουνελῶν τὴν εἶχαν πληγώσῃ εἰς τὸ πτερόν, ἐβυθίσθη εἰς τὸ νερόν, ἐβούτηξεν ἓνας σκύλος

καὶ τὴν ἔβγαλε. Ἡ ἀγριόπαπια αὐτῆ, ἡ ὁποία ἄλλοτε ἐπέτα ἐλευθέρᾳ εἰς τὴν πρασίνην μαγειρίαν τῶν φιδῶν καὶ τώρα παχύνεται μέσα εἰς μίαν σκάφην, συμβολίζει τὸν γέροντα Ἐκδαλ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Χιάλμαρ καὶ αὐτοὶ ἐλεύθεροι ἐγεννήθησαν, ἀλλὰ τοὺς ἐλάβωσεν ἡ συμφορὰ, καὶ ζοῦν ἀνάνδρως εἰς τὸ ὄνειδος, τρεφόμενοι ἀπὸ ἐκεῖνον ὅστις τοὺς ἠτίμασε.

Ἡ πάπια εἶχε βυθισθῆ. «Αὐτὸ κάμνουν πάντα ἡ ἀγριόπαπια εἰς πηγαίνον ἔς τὸ βυθὸν κρατοῦνται μὲ τὸ ράμφος ἀπὸ τὰ φύκια καὶ ἀπὸ ὄλαις ταῖς ἀκαθαρσίαις ποῦ βροῦν ἐκεῖ κάτω δὲν ξαναναβαίνουν». Αὐτὸ τὸ βύθισμα, αὐτὸ τὸ κόλλημα κάτω εἰς τὸν βοῦρρον συμβολίζει τὴν ἄλλην ὄψιν τοῦ βίου τῶν Ἐκδαλ. «Ἴσα μὲ τὸν βυθὸν βυθίσθηκες κι' ἀπὸ τὰ φύκια ἐπιάστηκες ἔπεσες σὲ δηλητηριασμένο βαλτόνερο, ἀλλὰ θὰ σὲ τραβίξω ἐπάνω» λέγει ὁ φαντασιοκόπος προφήτης τοῦ «Ἰδανικοῦ» Γρηγόρης Βέρλε πρὸς τὸν Χιάλμαρ Ἐκδαλ.

Τὸ ἔργον ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε πράξεις. Τὸ κυρίως δράμα ἀρχίζει ἀπὸ τὴν τετάρτην· αἱ τρεῖς πρῶται εἶνε εἰσαγωγή, εἶνε ἡ ἔκθεσις τῆς ὑποθέσεως. Εἰς τὰ ἔργα τοῦ Δουμᾶ ἢ τοῦ Ὠξιέ διὰ μερικῶν σκηνῶν ἐπίτηδες ἐκλεγόμενων, διὰ μερικῶν διαλόγων ἐντέχνων, οἷτινες διαδέχονται ἀλλήλους καὶ περιέχουν μόνον τὸ οὐσιῶδες, μανθάνομεν γρήγορα περὶ τίνος πρόκειται. Ἐδῶ πρέπει διὰ μέσου τῶν διαφορῶν σκηνῶν καὶ τῶν διαφορῶν ἐπεισοδίων — τὰ ὁποῖα πολλάκις εἶνε ἔξοχα ποιήματα — ἀπὸ ἓνα διάλογον, ἀπὸ μίαν φράσιν, ἀπὸ ἓνα ὑπαινιγμὸν νὰ συναπαρτίσωμεν τὸ οἰκογενειακὸν μυστικὸν τὸ ὁποῖον θὰ διαδραματισθῆ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας. Καὶ ἐπειδὴ ὀλίγοι εἶνε ἱκανοὶ τόσης ἐντάσεως προσοχῆς, καὶ ὀλίγοι εἶνε ἄξιοι τῆς σχεδὸν δημιουργικῆς ταύτης ἐργασίας, οἱ περισσότεροι χάνουν τὸν δρόμον διὰ μέσου τῶν περιπλόκων πράξεων, καὶ διερχόμενοι διὰ τοῦ δάσου δὲν βλέπουν δένδρον, κατὰ τὴν ρωσικὴν παροιμίαν.

Ἡ πρώτη πράξις μᾶς μεταφέρει εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μεγαλεμπόρου Βέρλε. Διάκοσμος θαυμάσιος· εἰς τὸ ἐστιατόριον ἀκούονται διάλογοι καὶ γέλωτες· γίνονται προπόσεις· εἶνε ὁ εὐθυμος θόρυβος ἀνθρώπων ἐγειρομένων ἀπὸ τράπεζαν εἰς τὴν ὁποίαν ἄδειασαν ποτήρια. Εἰς γέρον ἔμφανίζεται μὲ χαρτιὰ εἰς τὸ χέρι καὶ μανθάνομεν ἀπὸ τὸν διάλογον τῶν ὑπηρετῶν ὅτι εἶνε ὁ Γέρο-Ἐκδαλ, ἄλλοτε στρατιωτικός, ὁ ὁποῖος δι' ἓν ἔγκλημα, διὰ παράνομον

ὕλοτομίαν εἰς τὰ δάση τοῦ Κράτους, κατεδικάσθη εἰς ὀλόκληρα ἔτη εἰρκτῆς. Ἀπὸ τὰς ἀναλάτους κοινοτοπίας τῶν αὐλικῶν, προσοκλημένων, μανθάνομεν τὰς σχέσεις τῆς Κυρίας πρὸς τὸν γέροντα πλούσιον ἰδιοκτήτην Βέρλε. — Νᾶπαιζε ἡ κυρία Σέρβη κανένα κομμάτι!... λέγει σιγὰ ὁ αὐλικὸς Βάλλε.

— Ἄ, ὄχι, βέβαια ὄχι ἡ Βέρθα δὲν τραβᾷ τὸ χέρι της ἀπὸ τὸν γέρο τὸν φίλο της.

Ἐπειτα ἀπὸ ἓνα διάλογον τοῦ Γκρέγκερ, τοῦ Γρηγόρη τοῦ υἱοῦ τοῦ Βέρλε καὶ τοῦ Χιάλμαρ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἐκδαλ, τῶν δύο παιδικῶν φίλων, μανθάνομεν ὅτι ὁ Γρηγόρης δὲν εὐρίσκεται διόλου εἰς φιλικὰς σχέσεις πρὸς τὸν πατέρα του, ὅτι ζῆ μακρὰν του, ὅτι ὁ Χιάλμαρ ἔγεινε φωτογράφος μὲ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Βέρλε καὶ ὅτι ἐνυμφεύθη τὴν Τζίναν, τὴν οἰκονόμον τοῦ Βέρλε, τὴν προκατόχον τῆς κυρίας Σέρβη, τῆ ἐνεργείᾳ του. — Ἐν παρόδῳ τὸ θαυμάσιον ἐπεισόδιον τῆς δειλῆς καὶ ἀμηγάνου διαβάσεως, μὲ ὑποκλίσεις καὶ ψιθυρισμοὺς συγγνώμης τοῦ Γέρο Ἐκδαλ διὰ μέσου τῶν συνδαιτυμόνων, ἐνῶ ὁ υἱὸς του προσποιεῖται ὅτι δὲν τὸν εἶδε. —

Ἀπὸ τὴν μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ σκηνὴν μανθάνομεν, ὅτι ὁ κυρίως ἐνοχὸς τῆς ἐγκληματικῆς πράξεως τοῦ Ἐκδαλ εἶνε ὁ Βέρλε. Ὁ Ἐκδαλ δὲν εἶχε σαφῆ ἰδέαν τί ἐπεχειρεῖ· ἀλλ' ὁ Βέρλε διέφυγεν ἐπιτηδείως δι' ἔλλειψιν ἀποδείξεων· αὐτὸ τὸν ἀρκεῖ· «ἡ ἀθώωσις εἶνε πάντα ἀθώωσις!» λέγει· Ὁ Γρηγόρης τὸν μέμφεται ὅτι ἔγεινε αἷτιος νὰ ρημάξῃ ἢ οἰκογένεια Ἐκδαλ. Ἐκεῖνος προβάλλει τὰς θυσίας εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθη διὰ νὰ γείνη φωτογράφος ὁ Χιάλμαρ, γίνεται λόγος καὶ διὰ τὸν γάμον του, καὶ ὁ Γρηγόρης τοῦ ὑποδηλοῖ ὅτι εἰς τὸν δυστυχῆ υἱὸν τοῦ δυστυχοῦς θύματός του ἐφόρτωσε τὴν ἐρωμένην του Ἐπειτα ὁ γέρον προτείνει εἰς τὸν υἱὸν του νὰ γείνη σύντροφός του· νὰ μὴ ἐργάζεται ὡς ἀπλοῦς ὑπάλληλος εἰς τὸ βουνο· σιγὰ δὲ καὶ ἐντέχνως φθάνει εἰς τὸ κύριόν του θέμα: ἀπεφάσισε νὰ νυμφευθῆ τὴν κυρίαν Σέρβη. Ὁ Γρηγόρης ἐκρήγνυται.

— Ἄ! ἀφ' οὗ ἐπρόκειτο γιὰ τὴν κυρία Σέρβη ἐχρειάζετο μία ὠραία οἰκογενειακὴ εἰκὼν εἰς τὸ σπίτι, μερικαὶ συγκινητικαὶ σκηναὶ μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ... Ὁ υἱὸς ἀπὸ υἱκὸν σέβας ἐπέστρεψεν εἰς τὸ σπίτι διὰ νὰ παρασταθῆ εἰς τοὺς γάμους τοῦ γέρο-πατέρα του. Τί θὰ μείνῃ ἀπὸ τὰς φήμας ἐκεῖνας ποῦ παριστάνουν τὴν δύστυχη πεθαμένη ν' ἀποθνή-

σκη ἀπὸ τὴν λύπην καὶ ἀπὸ τὰ βάσανα;... — Τὸ βλέπω δὲν μὲ σέβουσαι διόλου! λέγει ὁ γέρον. — Σὲ εἶδα ἀπὸ πολὺ κοντά, ἀπαντᾷ ἐκεῖνος. — Μὲ εἶδες μὲ τὰ μάτια τῆς μητέρας σου!...

Ἡ σκητὴν ἐξακολουθεῖ βιαία· ὁ υἱὸς λαμβάνει τὸν πῖλον τοῦ δια· νὰ ἀπέλθῃ, διὰ παντός, ἐκ τοῦ πατρικοῦ οἴκου: — Τώρα διακρίνω ἐπὶ τέλους ἓνα σκοπὸν τῆς ζωῆς! λέγει φεύγων.

Εἰς τὴν δευτέραν πρᾶξιν εὐρισκόμεθα εἰς ἓν πενιχρὸν ὑπόστεγον, τὸ ὁποῖον ἀπὸ ὑάλινά τινα δοχεῖα καὶ χρωστήρας καὶ φωτογραφίας φαίνεται ὅτι εἶνε φωτογραφεῖον· εἶνε τὸ ἐργαστήριον καὶ ἡ κατοικία τοῦ Χιάλμαρ. Ἡ δεκαετραετίας Ἔδβιγ, ἡ κόρη του, εἶνε βυθισμένη, παρὰ τὴν λάμπαν, εἰς μελέτην, ἡ δὲ Τζίνα, ἡ σύζυγός του, ἀφίνει τὸ ράψιμόν της καὶ κάμνει τοὺς λογαριασμοὺς τῶν οἰκιακῶν δαπανῶν· ζοῦν πολὺ πενιχρά. Ἐπανερχεται ὁ Γερο Ἐκδαλ, φέρων δύο δέματα, ἐν ἀντιγράφων καὶ ἐν ἄλλο κρυφοτυλιγμένον. Μανθάνομεν ὅτι ὁ Βέρλε, — ὁ ἐξολοθρευτής του — τοῦ δίδει γραφικὴν ἐργασίαν διὰ νὰ βγάξῃ τὰ μικρά του ἔξοδα, καὶ ὅτι ὁ γέρον κυλιέται εἰς τὰ καπηλεῖα καὶ ἀποκτηνοῦται μὲ τὸ ποτήριον. Ἐπανερχεται ὁ Χιάλμαρ ἐκ τοῦ συμποσίου· καὶ διαγράφεται ἤδη ὁ γλυκὺς καὶ ὄνειροπόλος χαρακτήρ τῆς Ἔδβιγ καὶ ἡ ἀφωσιωμένη πρὸς τὸν πατέρα της στοργή, καὶ ὁ νωθρὸς καὶ ἀνανδρὸς ἐγωῖσμός τοῦ φωτογράφου, ὅστις χαρακωθεὶς εἰς τὴν μέλλουσαν ἐφεύρεσίν του, θεωρεῖ τὴν ἐργασίαν κρημνισμόν ἀπὸ τὸ ἰδανικόν του καὶ ἀφίνει νὰ τρέφεται ἀπὸ τὴν γυναῖκα του καὶ τὴν κόρην του.

Κτυποῦν τὴν θύραν· εἰσέρχεται ὁ Γρηγόρης· γίνεται λόγος διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ἔδβιγ· ἡ καυμένη ἡ κόρη, θὰ τυφλωθῇ! εἶνε κληρονομικόν — τὴν λεπτομέρειαν αὐτὴν κρατεῖ ὁ προσεκτικὸς ἀκροατὴς ὡς προαισθήματα τῆς καταγωγῆς τῆς κόρης — ὁ Γρηγόρης ἐνθυμίζει εἰς τὸν Γερο-Ἐκδαλ τὸ δάσος καὶ τὸ κυνήγι του· καὶ ὁ παλίμπαις, ψελλίζων καὶ πίνων, ἐρωτᾷ ἂν εἶνε ὠραία ἀκόμη ἐκεῖ ἐπάνω στὰ βουνά. Ὁ Γρηγόρης ἀπορεῖ πῶς ἄνθρωπος μεγαλώσας εἰς τὸν δροσερὸν ἀέρα τῶν βουνῶν καὶ τὸν ψιθυρισμὸν τῶν δένδρων, μὲ τὸ κυνήγι τῶν ἀγρίων θηρίων, ζῆ μέσα εἰς τὸν μολυσμένον ἀέρα τεσσάρων τοίχων· ὁ γέρον μειδιᾷ μὲ πονηρίαν, ὡς ἄνθρωπος ποῦ κατὰ εἰξεύρει, καὶ θέλει νὰ δείξῃ κατὰ μυστικόν: τὴν σοφίταν· ἀνοίγεται τέλος ἡ κιβωτός· ἐδῶ γίνεται λόγος διὰ τὴν ἀγριόπαπιαν, τὴν ὁποῖαν ἐχάρισεν ὁ Βέρλε:

εἰς αὐτὴν τὴν σοφίταν κυνηγεῖ τώρα ὁ Ἐκδαλ, ὅστις εἶχεν ἄλλοτε σκοτώσῃ ἑννέα ἄρκτους· ἡ σοφίτα εἶνε τὸ πυκνόδενδρον παρθένον δάσος τοῦ Καταπελτωκότος.

Ἡ σοφίτα καθίσταται λοιπὸν τὸ δεύτερον σύμβολον, παρὰ τὴν Ἀγριόπαπιαν· ἀλλὰ καὶ αὕτη εἶνε πολυσήμαντος, ὡς θὰ ἴδωμεν. Ὁ Γρηγόρης, ὅστις ἀπεσπάσθη ὀριστικῶς ἀπὸ τὸν πατέρα του, ἐνοικιάζει ἐν δωμάτιον εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Χιάλμαρ, παρὰ τὴν προφανῆ δυσαρέσκειαν τῆς Τζίνας. Μήτηρ καὶ κόρη συζητοῦν διὰ τὴν φράσιν τοῦ Γρηγόρη, ὅστις ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀγριόπαπιαν εἶπεν: ἤθελα νὰ εἶμαι σκύλος. Ἡ Τζίνα τὸ εὐρίσκει παράξενον· ἡ κόρη, ἣτις σκέπτεται βαθύτερον:

— Θαρρῶ πῶς κατὰ ἄλλο ἤθελε νὰ πῆ... δὲν εἰξεύρω τί, κατὰ ἄλλο συλλογίζονταν ὅλη τὴν ὥρα ποῦ μιλοῦσε...

Εἰς τὴν τρίτην πρᾶξιν συμπληροῦνται οἱ χαρακτήρες ἀπὸ τὸν διάλογον τῆς μικρᾶς Ἔδβιγ μὲ τὸν Γρηγόρη· προβάλλει ἡ δευτέρα σημασία τοῦ συμβόλου: τῆς σοφίτας. Εἶνε κατὰ μυστηριώδες καὶ ἀνεξερεῖντον, ὅπου ζῆ ἡ ἀγριόπαπιά της «τὴν ὁποῖαν κανεὶς δὲν γνωρίζει, καὶ κανεὶς δὲν εἰξεύρει ἀπὸ ποῦ ἔρχεται.» Διὰ τὴν ὄνειροπόλον κόρην, τῆς ὁποίας ἡ φαντασία εἶνε γεμάτη ἀπὸ ταξίδια καὶ ἀπὸ ἀναμνήσεις τοῦ ὠκεανοῦ, ἡ σοφίτα εἶνε: τὰ βάρη τῆς θαλάσσης. Ὁ Χιάλμαρ ἐπιστρέφει ἀπὸ τὸ κυνήγιον τῆς σοφίτας, ὅπου ἐπυροβόλει κοννέλια. Ἀπὸ τοὺς λόγους του πρὸς τὸν Γρηγόρη· ἐξαίρεται ἔκτυπος πλέον ὁ χαρακτήρ του. — Ἐκαμες καμμίαν ἐφεύρεσιν; τὸν ἐρωτᾷ ὁ φίλος του. — Ὅχι ἀκόμη, ἀλλὰ ἐργάζομαι...

— Καὶ εἰς τί συνίσταται αὕτη ἡ ἐφεύρεσις; — Φίλε μου, δὲν πρέπει ἀκόμη νὰ μ' ἐρωτᾷς διὰ τὰς λεπτομερείας... Αὐτὸ θέλει καιρὸ, βλέπεις. Μία ἐφεύρεσις δὲν ρυθμίζεται κατὰ τὴν διάθεσιν κανενός. Ἐξαορτᾶται ἀπὸ τὴν ἔμπνευσιν.

Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνικάνους πρὸς ἔργα δὲν λείπει ἡ ἰκανότης τῶν μεγάλων λόγων ἔχει καὶ αὐτὸς τὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς του: νὰ σώσῃ «τὸν ναυαγόν» — τὸν Γερο-Ἐκδαλ — καὶ ὁμιλεῖ διὰ τὸ πιστόλι, τὸ ὁποῖον ἔπαιξε σπουδαῖον ρόλον εἰς τὴν τραγωδίαν τῆς γενεᾶς τοῦ Ἐκδαλ — καὶ ποῦ νὰ εἰξεύρη ποῖον ἄλλον ρόλον ἐπιφυλάσσει νὰ παίξῃ! — Τὸ πιστόλι αὐτὸ τὸ ἐκόλλησεν εἰς τὸν κρόταφόν του ὁ πατὴρ του ὅταν ἠτιμάσθη διὰ τῆς καταδίκης, ἀλλ' ἐφάνη ἄνανδρος — τόσον εἶχε ρημάξῃ ἡ ψυχὴ τοῦ ἄλλοτε γενναίου! — Ἐπειτα ὅταν ὁ πατὴρ ἐφόρει ὀπίσω ἀπὸ τὰς κινκλίδας

τὸ στακτερὸν φόρεμα τοῦ καταδίκου καὶ αὐτὸς ἐπεῖνα, τὸ ἤρπασε καὶ αὐτὸς· ἀλλὰ δὲν συνέτριψε τὸ κρανίον του, ἀπὸ γενναιότητα.

Εἰς τὴν τράπεζαν εἶνε προσκεκλημένοι καὶ οἱ δύο σύνοικοι, ὁ ἱατρὸς Ρέλλιγγ καὶ ὁ πρῶην θεολόγος Μόλβιγ. Ὁ Ρέλλιγγ, ὅστις ἐγνώρισεν ἄλλοτε τὸν Γρηγόρη ἐπάνω εἰς τὰ βουνά, τὸν σκώπτει ὀλίγον διὰ τὰς «ιδανικὰς ἀπαιτήσεις», τὰς ὁποίας ἐκήρυτε περιτρέχων τὰς καλύβας. Ὁ Ρέλλιγγ, ὁ φιλόσοφος τοῦ δράματος, ἀφ' οὗ μὲ τὴν παρησίαν του τὰ χονδραίνει μὲ τὸν Γρηγόρη, καὶ τὸν μέμφεται διὰ τὴν μονομανίαν του, τὸν χαρακτηρίζει πρὸς τὴν Τζίνα ὡς πάσχοντα «ὄξυν πυρετὸν τιμότητος». Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ πατὴρ Βέρλε ἔρχεται εἰς τὸ ὑπόστεγον τοῦ νιοῦ του· κάμνει τελευταίαν ἀπόπειραν συνδιαλλαγῆς· ἀλλ' ἡ ἄβυσσος, ἣτις τοὺς χωρίζει δὲν γεφυρώνεται:— Λοιπὸν ἔχε γειά, Γρηγόρη. — Ἐχε γειά!

Ὁ Γρηγόρης ἐξέρχεται εἰς περίπατον μὲ τὸν Χιάλμαρ, καὶ μᾶς πιάνει ρίγος ὅταν συλλογίζομεθα τί εἰμπορεῖ ν' ἀποκαλύψῃ ὁ ἱεραπόστολος αὐτὸς τῆς ἀληθείας, ὅστις ὅλα τὰ συνεδύασε καὶ ὅλα τὰ ἐμάντευσεν, εἰς τὸν ταλαίπωρον, τὸν «βυθισμένον εἰς τὸν βουρκον».

Πρᾶξις τετάρτη. Ἐν ᾧ ἡ Τζίνα ἐπεξεργάζεται τὰς φωτογραφίας, καὶ ἡ Ἐδβιγ ἀνησυχεῖ διὰ τὴν ἀργοπορίαν τοῦ πατρὸς της, εἰσορμᾷ θυελώδης ὁ Χιάλμαρ· ἀπωθεῖ τὴν θυγατέρα του καὶ τὴν Τζίναν, αἵτινες τὸν πλησιάζουν· δὲν θέλει νὰ φάγῃ· θέλει νὰ φύγῃ διὰ παντός· πρὸς τὰ δύο ὄντα τὰ τρομαγμένα καὶ μὴ ἐννοοῦντα ψιττακίζει «τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἰδανικοῦ» τοῦ Γρηγόρη· στέλλει τὴν μικρὰν εἰς περίπατον διότι θέλει νὰ μείνῃ μόνος μὲ τὴν Τζίναν.— Τὴν βυθοσκοπεῖ μὲ βλέμμα ἐρευνητικόν, θέλει νὰ μάθῃ τὸ παρελθόν της. Αὕτη, ἐπὶ τέλους, ὁμολογεῖ τὰς σχέσεις της μὲ τὸν Βέρλε. Τί θαυμασιά καὶ τί χαρακτηριστικὴ ἡ σκηνή! Ἡ Τζίνα δὲν ἐννοεῖ.— Δὲν ἐστέναζες κάθε ὥραν.

κάθε στιγμὴν δι' αὐτὸ τὸ δίκτυ τοῦ ψεύδους, τὸ ὁποῖον ἐπλεξες γύρω μου, ὡς ἀράχνη; ἀναφωνεῖ αὐστηρὸς ὡς δικαιοτῆς ὁ Χιάλμαρ.

— Ἄχ καλέ μου Ἐκδαλ, εἶχα τόσα νὰ φροντίσω γιὰ τὸ σπίτι καὶ γιὰ τὴν καθημερινὴ ἐργασία...

— Δὲν ἔρρηφες λοιπὸν ποτὲ ἐν βλέμμα πρὸς τὰ ὀπίσω; πρὸς τὰ σφάλματα τοῦ παρελθόντος;

— Ὅχι, ταῖς ἐλπισμόνησα σχεδὸν αὐταῖς ταῖς καλαιῶς ἱστορίαις.

Ἐμβαίνει ὁ Γρηγόρης— ἀπασιγράπτων ἐξ εὐχαριστήσεως, τείνων καὶ πρὸς τοὺς δύο τὰς χεῖρας, — Ἐτελείωσε;— Ἐτελείωσε! διήλθα τὰς πικροτέρας ὥρας τῆς ζωῆς μου, ἀπαντᾷ ὁ Χιάλμαρ.— Ἀλλὰ καὶ τὰς ὑψηλότερας, προσθέτει, ὁ Γρηγόρης.— Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς συχωρέσῃ, κύριε Βέρλε, ἀναφωνεῖ ἡ Τζίνα. Ὁ Γρηγόρης μένει κατάπληκτος· δὲν ἐννοεῖ· ἐφραντάζετο ὅτι μετὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν ἐκκαθάρισιν, θὰ ἤρχιζε νέα ζωὴ· συμβίωσις ἐν ἀληθείᾳ, ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου μυστικοῦ. — «Ἐπερίμενα μὲ βεβαιότητα, λέγει, ὅταν ἐμβῆκα ἀπὸ τὴν θύραν ὅτι ἐν φῶς μεταμορφώσεως θὰ μοῦ ἀκτινοβόλοι ἀπὸ τὸν ἄνδρα καὶ ἀπὸ τὴν γυναῖκα, καὶ βλέπω τὴν πνιγηράν, τὴν βαρεῖά αὐτὴ λύπη...

Τὸ ἰδεῶδες τοῦ μονομανοῦς τούτου τῆς ἀληθείας καταφαίνεται ἔτι μᾶλλον ὅταν τὸν ἐρωτᾷ ὁ ἱατρὸς Ρέλλιγγ:— Δὲν μοῦ λέγετε, ἐπὶ τέλους, τί θέλετε εἰς αὐτὸ τὸ σπίτι;— Θέλω νὰ βάλω τὰ θεμέλια τοῦ ἀληθοῦ· γάμου, ἀπαντᾷ.

Εἰσέρχεται ἡ κυρία Σέρβη· ἀναχωρεῖ εἰς τὴν ἔπαυλιν, ὅπου ἐπῆγε χθὲς ὁ μέλλον σύζυγός της, καὶ ἦλθε ν' ἀποχαιρετίσῃ τὴν παλαιάν της φίλην. Ἀνακαλύπτεται ὅτι αὕτη εἶχεν ἄλλοτε πολὺ στενὰς σχέσεις πρὸς τὸν Ρέλλιγγ.— Καὶ δὲν φοβεῖσθε μήπως ὁ πατέρας μου λάβῃ νύξιν αὐτῆς τῆς παλαιᾶς σας σχέσεως;— Ἐγὼ τοῦ τὰ εἶπα ὅλα ἀπαντᾷ αὕτη· ὁ πατέρας σας ξεύρει τὸ κάθε τι· αὐτὸ ἔκαμα πρῶτα πρῶτα ὅταν ἐκατάλαβα τὰς προθέσεις του.— (Ποῖος χλευασμὸς διὰ τὸ ἰδεῶδες τοῦ Γρηγόρη, τοῦ νὰ ἰδρῶσῃ ἐπὶ τῶν βάσεων τῆς εἰλικρινείας τὸν νέον γάμον!)

Ἐπιστρέφει ἡ Ἔδβιγ κρατεῖ ἓνα γράμμα τὸ πρῶτον τοῦ ἔλαβεν ἐπ' ὀνόματί της! ὁ γέρον Βέρλε γράφει πρὸς τὴν Ἔδβιγ ὅτι ὁ πάππος της δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ κουράζεται, καὶ ὅτι κάθε μῆνα θὰ λαμβάνῃ ἑκατὸν κορώννας ἀπὸ τὸ ταμεῖον τοῦ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γερο-Ἐκδαλ τὸ δῶρον θὰ μεταβιβασθῇ εἰς τὴν κόρην. Ὁ Χιάλμαρ, ὅστις συνέλαβεν ὑπονοίας καὶ ψιθυρίζει:—Τὰ μάτια! τὰ μάτια! καὶ τὸ γράμμα! .. σχίζει ἀγρίως τὸ γράμμα καὶ ἐρωτᾷ ἂν ἡ κόρη εἶνε ἰδική του.—Δὲν τὸ ξεύρω... Πῶς νὰ τὸ ξεύρω... ἀποκρίνεται ἡ Τζίνα.—Τὸ σπίτι μου ἐκρημνίσθη τριγύρω μου εἰς ἐρείπια! Δὲν ἔχω παιδι πλέον, φωνάζει ὁ Χιάλμαρ.—Πατέρα! πατέρα! ἀναφωνεῖ ἡ Ἔδβιγ.—Φεῦγα, μακροῦ! κραυγάζει αὐτὸς ἐξορμῶν.

Ὁ Γρηγόρης ἐνεὸς διὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ κηρύγματός του ἐρωτᾷ.—Πιστεύεις κυρία Ἐκδαλ, ὅτι ἤθελα τὸ καλόν;—Σχεδὸν τὸ πιστεύω ἀλλ' ὁ Θεὸς νὰ σᾶς συγχωρέσῃ. Ἡ Ἔδβιγ

διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ πατὴρ της, ἀναδέχεται τὴν ὑψίστην θυσίαν, ὡς ἔνδειξιν τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης: νὰ θανατωθῇ ἡ ἀγριόπαπιά της.

Πέμπτη πρᾶξις. Ὁ ἡρωϊκὸς Χιάλμαρ, τὸν ὁποῖον ἔχασαν καὶ ζητοῦν ἀγωνιωδῶς εἶνε κάτω εἰς τοῦ Ρέλλιγγ. Δὲν λέγει λέξιν, ἐξηπλωμένος δὲ ἐπὶ τοῦ σοφᾶ ρογαλιζει. Ἀπὸ τὸν ὠραῖον φιλοσοφικὸν διάλογον τοῦ ἱατροῦ καὶ τοῦ Γρηγόρη, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ πρῶτος χαρακτηρίζει ὡς ἄρρωστον τὸν δεύτερον καὶ ὁ Γρηγόρης τὸ παραδέχεται, ὁ ἱατρὸς λέγει ὅτι τὸ μόνον ἱατρικὸν διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ Χιάλμαρ εἶνε νὰ τῷ διατηρήσῃ τὸ ψεῦδος τῆς ζωῆς, τὸ ὁποῖον ἐξήγειρεν ἐν αὐτῷ. «—Κύριε Βέρλε νιέ, προσθέτει μὴ μεταχειρίζεσθε τὴν λέξιν ἰδανικά ἔχετε τὴν ὠραίαν λέξιν ψεύδη». Ἐπειτα ἔρχεται ἡ ἀφελὴς καὶ συγκινητικὴ σκηνὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἔδβιγ ὑποβάλλει εἰς τὸν Γερο-Ἐκδαλ νὰ φονεύσῃ τὴν ἀγριόπαπια.

Εἰσέρχεται ὁ Χιάλμαρ λέγει ὀλίγα μὲ ὑπόκωφον φωνήν· ζητεῖ τὰ ἐπιστημονικὰ του βιβλία. Ἐν μιᾷ στιγμῇ συναισθήσεως ὑβρίζει τὸν Ρέλλιγγ ὡς ἀπατεῶνα—διὰ τὸ ψεῦδος τῆς ζωῆς: τὴν ἰδέαν ὅτι ἦτο ὑπέροχον πνεῦμα—τακτοποιεῖ ἐπιστολάς τινάς καὶ συλλέγει τὰ τεμάχια τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Βέρλε.

Ἡ Ἔδβιγ δαγκάνουσα τὰ χεῖλη της διὰ

νὰ συγκρατήσῃ τὰ δάκρυα, συσφίγγει σπασμωδικῶς τὰς χεῖρας, ψιθυρίζει ἡ ἀγριόπαπια! ἀρπάζει τὸ πιστόλι, ὀρμᾷ εἰς τὴν σοφίταν καὶ κλείει τὴν θύραν.

Ὁ Χιάλμαρ ὁ λαβὼν τὴν ἀνέκκλητον ἀπόφασιν νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν στέγην ἐκείνην, ἀρχίζει νὰ τρώγῃ· πίνει καφέν. Ζητεῖ κόλλαν καὶ συγκολλᾷ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Βέρλε, (χάριν τοῦ πατρὸς του!)

Ὁ Γρηγόρης ἐμβαίνει καὶ τὸν βλέπει μὲ ἐκπληξιν.—Ἐδῶ εἶσαι; κ' ἐπρογευμάτισες κιόλα; τί ἀπεφάσισες;—Δι' ἓνα ἄνθρωπον ὡς ἐμὲ ἓνας μόνος δρόμος ὑπάρχει σκέπτομαι τὰ σπουδαιότερά μου ζητήματα. Ἄλλ' αὐτὰ θέλουν καιρὸν, ὅπως φοντάζεσαι.

Λέγει ὅτι δὲν εἶνε καμωμένος νὰ εἶνε δυστυχῆς· ἀπαρνεῖται τὴν ἐφεύρεσίν του· τὸ μόνον ἐμπόδιον εἰς τὴν εὐτυχίαν του εἶνε ἡ Ἔδβιγ· αὐτὴ ἀφαιρεῖ τὸν ἥλιον ἀπὸ ὅλην τὴν ζωὴν του. Πῶς τὴν ἠγάπησε! καὶ ἐφαντάζετο ὅτι καὶ ἡ κόρη τὸν ἠγάπα ἀπειρώς. Ἀκούεται φωνὴ πάπιας. Νομίζουν ὅτι ὁ γέρον εἶνε εἰς τὴν σοφίταν. Ὁ Χιάλμαρ λέγει πρὸς τὸν Γρηγόρη, ὅτι ἂν ἄλλοι ἤρχοντο μὲ γεμᾶτα χέρια καὶ ἐφώναζαν εἰς τὴν κόρην: φύγε ἀπ' αὐτόν· μὲ ἡμᾶς θὰ χαρῆς τὴν ζωὴν, καὶ λέγει: «ἂν τὴν ἐρωτοῦσα: Ἔδβιγ, εἶσαι ἔτοιμη νὰ θυσιάσῃς γιὰ μένα τὴν ζωὴ σου;—εἰρωνικῶς—Εὐχαριστῶ. Θὰ ἔβλεπες τί ἀπάντησιν θὰ ἐλάμβανα»

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀκούεται κρότος πιστολίου. Ὁ Γρηγόρης ἀποκαλύπτει τὴν θυσίαν, τὴν ὁποίαν ἀπεφάσισεν ἡ κόρη πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀγάπης της. Ὁ Χιάλμαρ συγκινεῖται σφοδρῶς.—Ἦθελε τὴν ἀγάπη σου πάλι, Χιάλμαρ· χωρὶς αὐτὴν δὲν εἴμποροῦσε νὰ ζήσῃ! τοῦ λέγει ὁ Γρηγόρης. Ὁ Γερο-Ἐκδαλ, τὸν ὁποῖον ὑπέθετον πυροβολήσαντα, ἐμφανίζεται εἰς τὴν θύραν. Νομίζουν ὅτι ἡ ἰδία Ἔδβιγ ἐσκότωσε τὴν ἀγριόπαπια· ἀνοίγουν τὴν θύραν καὶ τὴν εὐρίσκουν ἐξηπλωμένην εἰς τὸ ἔδαφος τὴν σύρουν εἰς τὸ δωμάτιον κρατοῦσαν σφικτὰ μὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα τὸ πιστόλι Ὁ Γερο-Ἐκδαλ ψιθυρίζει μυστηριωδῶς: Τὸ δάσος ἐκδικεῖται! Ἐν μέσῳ ὀλολυγμῶν καὶ κραυγῶν ἔρχεται ὁ ἱατρὸς· ἐξετάζει τὸ τραῦμα· ἡ κόρη ἐκτυλήθη κατάκαρδα· ὁ Γρηγόρης φρονεῖ ὅτι ὑπεράνω τοῦ πτώματος θὰ συνδεθοῦν ἀρρήκτως αἱ δύο ὑπάρξεις. Ἡ σκωπτικὴ εἰρωνεία τοῦ Ρέλλιγγ ἀπαντᾷ:—Θὰ ξαναμιλήσωμε ὅταν μαρानθῇ τὸ πρῶτο χορτάρι ἀπάνω ἔς τὸν τάφο της...

Ἄρκετὰ καλὴ ἡ ἐκτέλεσις, σχετικῶς πρὸς τὴν μεγάλην ἐπιβολὴν τοῦ ἔργου· ἡ διακόσμησις ὅσον τὸ δυνατόν πιστὴ πρὸς τὰς ὁδηγίας τοῦ συγγραφέως, τὰς προτασσομένας ἐκάστης πράξεως· ἡ πενιχρὰ σκηνὴ τοῦ θεάτρου τῶν Ποικιλιῶν δὲν ἐνθυμεῖται τόσον καλαισθητὸν πολυτέλειαν· μόνον ἡ ὄροφὴ, ἣτις ἐχρησίμευσε καὶ διὰ τὸ μέγαρον τοῦ Βέρλε καὶ διὰ τὸ ὑπόστεγον τοῦ Χιάλμαρ, ἀπετέλει παρατονίαν. Ἡ ὑπόκρισις ἀνίσος. Ὑπῆρξαν τινὲς φέροντες τὸν ρόλον τῶν ὡς γραμματοκομιστὰι τὰς ἐπιστολάς· ἠγνόουν τὸ περιεχόμενον του. Ὁ Χιάλμαρ πολὺ μεσημβρινός. Ὁ Ρέλλιγγ ὄχι ἄρκετὰ φιλόσοφος ὅπως τὸν θέλει ὁ Ἴψεν, ὁμοιάζων μᾶλλον μὲ φοιτητὴν. Ἡ κυρία Σέρβη πολὺ χαριτωμένη· ἴσως μάλιστα ἔκαμνε κατάχρησιν χάριτος. Τὸ ἄτομον διέσπα τὸν ρόλον καὶ προσεπάθει νὰ δείξῃ ἑαυτό.

*
*

Ἡ ζητηθεῖσα προσέγγισις τῶν δραματικῶν συγγραφέων μας πρὸς τὸ Βασιλικὸν Θέατρον εἶνε βεβαίως ἀξιέπαινος· χαίρομεν δ' ὅτι ἐπεκυρώθη καὶ ἡμῶν ἡ γνώμη ὅτι τὸ Βασιλικὸν εἶνε πάντως καὶ Ἐθνικὸν θέατρον· ἂν τινες ἦσαν διαφόρου γνώμης ἢ εὐγλωττία τῶν κενῶν θρανίων δὲν τοῖς ἀφῆκε κανένα δισταγμὸν. Νομίζομεν ὅμως ὅτι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον κατεκλημνίσθη τὸ παρελθὸν ἐπαπειλεῖ ἄλλον κίνδυνον. Ὁ Ἰταλὸς ποιητὴς Μόντι ἔλεγεν ὁμιλῶν περὶ τῶν παραφορῶν τοῦ λαοῦ ὅτι ἡ ἐκ τῶν κάτω τυραννία εἶνε χειροτέρα τῆς ἐκ τῶν ἄνω. Ἀνάγκη νὰ ληφθῇ φροντὶς μήπως τὴν ἀπολυταρχίαν τῆς τέως διευθύνσεως διαδεχθῇ ἀπολυταρχία ἄλλων, ἐπιβαλλόντων ὄρους ὡς νικηταὶ πρὸς ἠττημένους. Τὸ Βασιλικὸν Θέατρον πρέπει νὰ μείνῃ ὑψηλὰ· διότι ἡ καταβίβασις

τῆς τέχνης του εἶνε καταβίβασις τοῦ στέμματός του· ἄς ἐξεγείρῃ τοὺς συγγραφεῖς ν' ἀνυψωθῶσι, διὰ φιλοτίμου προσπαθείας, μέχρι τῆς περιοπῆς του· μόνον ἂν συγκεντρώσῃ πᾶσαν ἀξίαν λόγου δραματικὴν ἐκδήλωσιν τοῦ συγχρόνου ἑλληνικοῦ πνεύματος, βαθμηδὸν τελειότεραν, θὰ καταστῇ Ἐθνικόν. Θὰ εἶνε ὀδυνηρὸν ἡ ἄτολμος καὶ ἀνεξέλεγκτος ἀποδοχὴ πάσης ἀξιώσεως νὰ μεταβάλῃ τὸ Βασιλικὸν Θέατρον εἰς ἐστεγασμένον καὶ στεμματοφόρον θερινὸν θέατρον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ δίδονται τὸν χειμῶνα παραστάσεις κωμειδυλλίων ἀνευ ἄσμάτων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΚΗΝΙΤΗΣ